

Begroting 2019

Regio Stedendriehoek

Bureau Stedendriehoek
Dagelijks Bestuur 28 maart 2018 (primaire begroting 2019)
Regioraad 5 juli 2018

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Uitgangspunten en kaderstelling	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Ontwikkelingen BBV	4
2.3 Indexcijfers	4
2.4 Bijdrage 2019 op basis van bovenstaande uitgangspunten	5
2.5 Toetreding gemeente Heerde	5
3. Begroting 2019: toelichting per programma	
Programma 001 Bestuur en Bureau	6
Programma 002 Agenda Stedendriehoek	8
Programma 004 Beter Benutten Vervolg	11
Programma 005 Uitvoeringsovereenkomsten	12
Resultaat 2019	14
4. Recapitulatie op programmaniveau en meerjarenperspectief 2019-2022	15
5. Paragrafen	17
5.1 Weerstandvermogen en risicobeheersing	17
5.2 Financiering	18
5.3 Bedrijfsvoering	19
5.4 Verbonden partijen	20
5.5 Rechtmatigheid	20
Bijlagen 2019:	21
1. Taakveldenoverzicht 2019	
2. Producten 2019	
3. Staat van personele lasten	
4. Overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden	
5. Bijdragen deelnemende gemeenten voor begroting 2019	
6. Balans jaarstukken 2017	
7. Financieel Kader 2019-2022 (wordt apart aangeboden)	

1. Voorwoord

Centraal perspectief

Cleantech is het centrale perspectief voor onze regionale samenwerking, gericht op een schone, innovatieve en duurzame regio. Het doel: versterken van het vestigingsklimaat. Onder de vlag 'Cleantech Regio' profileren we ons binnen en buiten de regio. Samen met al onze partners in het bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijk middenveld. We vinden ons gezamenlijk in de kansen en mogelijkheden die Cleantech Regio ons biedt.

Agenda Cleantech Regio 2019 – 2023

De Cleantech Regio is volop in beweging. Op het moment van het schrijven van deze Begroting 2019 maken we samen met partners de Agenda Cleantech Regio. Ons Dagelijks Bestuur en het bestuur van de Strategische Board hebben besloten tot een herijking van de lopende programma's in een gezamenlijke agenda van de Cleantech Regio. Deze agenda is geworteld in de ambities en initiatieven van ondernemers, overheden, onderwijs- en kennisinstellingen. De initiatiefnemers voor het opstellen van de Agenda Cleantech Regio zoeken hierbij supporters/ondersteuners die aansluiting zoeken bij (delen van) de Agenda Cleantech Regio. Hierdoor kunnen zij ook de Agenda Cleantech Regio benutten om eigen ambities en doelen te realiseren.

Inbreng op agenda

Dat betekent dat u ook als vertegenwoordiger van de overheid in de loop van 2018 in de gelegenheid wordt gesteld aan te geven of u zich in de Agenda Cleantech Regio kunt vinden en welke bijdrage u aan de realisatie wilt leveren. Dezelfde vraag wordt ook aan het onderwijs en ondernemers gesteld.

Op dit moment is dus nog niet te voorzien welke invloed de agenda Cleantech Regio heeft op de nu voorliggende begroting. Mocht dat aan de orde zijn zult u in de gelegenheid worden gesteld hierop uw zienswijze kenbaar te maken. Omdat het om een herijking van de lopende agenda's gaat en we nu voorzien dat de reeds gekozen thema's nog steeds aan de orde zijn schatten we in dat we met deze begroting op hoofdlijnen binnen de gestelde kaders kunnen blijven.

Achtergronden aanleidingen herijking

Op nationale schaal biedt het regeerakkoord ons veel aanknopingspunten voor de versterking van onze regionale doelen. Denk daarbij aan de inzet op energie en klimaat, wonen, versterken innovatiekracht en de wijze waarop het Rijk kijkt naar een slim en duurzaam mobiliteitssysteem. Dit zijn kansen die we willen benutten. De Agenda Cleantech Regio is daar een belangrijk instrument in.

Op provinciale schaal speelt dat Overijssel en Gelderland een Midterm Review hebben uitgevoerd.

Belangrijke notie is dat de regionale samenwerking (triple helix) een belangrijke schaal is in een effectieve aanpak van opgaven. Aan ons de uitdaging om daar resultaat aan te geven.

Op gemeentelijke schaal vinden in 2018 de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Gemeenten moeten invloed hebben op de regionale agenda. Lokale ontwikkelingen die van regionaal belang zijn moeten ondersteund en verder gebracht kunnen worden, en dat geldt ook omgekeerd.

Kortom we gaan een uitdagend jaar tegemoet. We gaan voor een topresultaat op het gebied van economische innovatie, arbeidsmarkt, bereikbaarheid en leefomgeving. Dat komt ten goede aan ons allemaal! Wij zijn gezamenlijk de Cleantech Regio!

Alex van Hedel, portefeuillehouder Middelen

2. Uitgangspunten en kaderstelling

2.1 Inleiding

De nieuwe wet GR schrijft voor de dat de regio kaderstelling en uitgangspunten nu ook in de begroting dient op te nemen. In dit hoofdstuk wordt specifiek ingegaan op de in deze begroting specifiek gehanteerde uitgangspunten als uitvloeisel van het kader.

Het Financieel Kader 2019 – 2022 wordt als een apart voorstel aangeboden en tegelijkertijd met deze begroting vastgesteld.

2.2 Ontwikkelingen voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en uitwerking

In 2014 heeft een door de VNG ingestelde adviescommissie onder leiding van Staf Depla een rapport uitgebracht over de vernieuwing van het BBV. Een betere vergelijkbaarheid van kosten en beleidsresultaten en daarnaast een versterkt inzicht in de financiële positie van de gemeente - nu en op termijn – staan centraal in de vernieuwing van het BBV.

Naast de bekende programma's en producten is met ingang van 2018 ook de regio gehouden aan de indeling op taakvelden. Op de site van de Commissie BBV (www.commissiebbv.nl) zijn alle ontwikkelingen te volgen.

Het is niet verplicht om de taakvelden in de begroting zichtbaar bij de programma's op te nemen. Er kan worden volstaan met een bijlage met een indeling op taakvelden. De regio heeft voor dat laatste gekozen.

Voor het Dagelijks Bestuur van de regio Stedendriehoek is het altijd al prioriteit geweest de financiën en aanverwante informatie zo transparant mogelijk te ontsluiten. Het is in het belang van de regio om jaarlijks zo duidelijk mogelijk aan te geven wat we met het jaarlijkse budget willen bereiken en daar achteraf verantwoording over af te leggen.

Om een zo helder mogelijk beeld te geven over te besteden budgetten zal daar waar nodig via de kwartaalrapportages, naast financiële stand van zaken, via wijziging van de begroting aangegeven worden hoe de stelposten worden ingezet als dekking voor voorgestelde (onderdelen van) projecten en benodigd budget aan het juiste taakveld worden toegevoegd, zodat bij de verantwoording in de jaarstukken helder is op welke taakvelden budgetten zijn uitgegeven. Daarnaast wordt in het jaarlijkse op te stellen/ te actualiseren werkplan uitgebreid ingegaan op de ontwikkelingen.

2.3 Indexcijfers

Voor de indexeringscijfers wordt aansluiting gezocht bij de indexeringsrichtlijnen van de gemeente Apeldoorn. Apeldoorn baseert zich op de cijfers van het CPB van december 2017.

De huidige cao-gemeenten loopt tot 1 januari 2019. Het is bij het opstellen van deze begroting nog niet bekend welke afspraken na 1 januari 2019 zullen worden gemaakt. Om toch tot een index te komen, wordt vooral gekeken naar de informatie van december 2017 van het CPB en daarnaast een inschatting gemaakt van premieontwikkeling en incidentele ontwikkeling.

Voor de overige indexcijfers (materieel, gewogen en huur) wordt aansluiting gezocht bij de cijfers van het CPB van december 2017.

De volgende indexcijfers zijn voorlopig gehanteerd in de begroting 2019-2022:

	2019	2020	2021	2022
materiële index	1,021	1,016	1,016	1,016
loonkostenindex	1,0335	1,0335	1,0335	1,0335
gewogen index	1,029	1,028	1,028	1,028
huurindex	1,016	1,016	1,016	1,016

2.4 Bijdrage 2019 op basis van bovenstaande uitgangspunten

De jaarlijkse bijdrage 2019 komt uit op de volgende bedragen per gemeente:

	Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Brummen	Epe	Lochem	Voorst	Totaal
inwoners 01/01/18	159.975	99.719	47.553	20.769	32.870	33.580	24.300	418.766
Begroting 2019								
Begroting 2019	lasten							baten
Public Relations	94.807	36.218	22.576	10.766	4.702	7.442	5.501	94.807
Bureau Stedendriehoek	716.961	273.890	170.727	81.415	35.558	56.276	41.604	716.961
Agenda Stedendriehoek	318.643	121.727	75.877	36.184	15.803	25.011	18.490	318.643
Totaal inwonerbijdrage 2019	1.130.411	431.834	269.180	128.364	56.064	88.729	65.595	1.130.411

De bijdrage op basis van de voorliggende begroting 2019 ziet er dan als volgt uit (op basis van gehanteerd inwoneraantal van begroting 2019, er wordt geen meerjarige reeks met inwoneraantallen toegepast voor berekening) voor de periode 2019-2022:

Bijdrage per gemeente (2019-2022 obv inwoners B 2019)				
	2019	2020	2021	2022
Apeldoorn	431.834	444.467	457.485	470.902
Brummen	56.064	57.704	59.394	61.136
Deventer	269.180	277.054	285.169	293.533
Epe	88.729	91.324	93.999	96.756
Lochem	90.645	93.297	96.030	98.846
Voorst	65.595	67.514	69.491	71.529
Zutphen	128.364	132.119	135.989	139.977
Totaal	1.130.411	1.163.479	1.197.558	1.232.678
per inwoner	2,70	2,78	2,86	2,94

De bijdrage per inwoner bedraagt in 2019 € 2,70 (afgerond).

In de begroting 2018 was nog een bijdrage van € 2,69 per inwoner voorzien voor 2019.

2.5 Toetreding gemeente Heerde

De gemeente Heerde heeft aangegeven dat zij graag wil toetreden tot de regio Stedendriehoek. In de zomer van 2018 zal hierover besloten worden. Voorsnog is met een bijdrage uit deze gemeente geen rekening gehouden. Bij positief besluit zal een eerste wijziging worden opgesteld voor deze begroting. Uitgangspunt is dat de bijdrage per inwoner niet verhoogd wordt, maar gelijk blijft aan hetgeen wordt vastgesteld, namelijk € 2,70 per inwoner voor 2019.

De financiële effecten van de toetreding zullen nader worden onderzocht. Bij de op te stellen eerste wijziging voor deze begroting zullen we dit toelichten.

3. Begroting 2019: toelichting per programma

Programma 001 Bestuur en Bureau Stedendriehoek

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Andries Heidema
en Alex van Hedel

Programma: 001

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

De regionale samenwerking wordt gecoördineerd en gefaciliteerd door een klein bureau (met voornamelijk vanuit de regio gedetacheerde medewerkers) en daarnaast de inzet ("om niet") van eigen capaciteit en kwaliteit van de regiogemeenten.

Het bureau Stedendriehoek faciliteert de regionale samenwerking en vormt daarmee de verbindende schakel tussen de deelnemende gemeenten en de externe partners in de regio en fungeert daarbij als het "loket" voor nieuwe regionale initiatieven die hun plek krijgen in het werkplan. De regiosecretaris is opdrachtgever voor het werkplan en wordt daarbij geadviseerd door de leden van het Strategisch Team. Het Strategisch Team bestaat uit strategische medewerkers van alle gemeenten, de regiocoördinatoren en de strategisch communicatieadviseur en heeft een belangrijke verbindende functie tussen lokaal en regionaal. Strategische Communicatie gericht op Cleantech Regio is een belangrijke taak van het bureau in samenwerking met de Board. Hetzelfde geldt voor de programma en projectondersteuning door de projectsecretarissen.

Wat betreft de afstemming binnen de zeven regiogemeenten verzorgt het bureau de advisering en ondersteuning van het Dagelijks Bestuur, de Regioraad, de portefeuilleberaden en de diverse werkgroepen. Daarnaast verzorgt het bureau de bedrijfsvoeringactiviteiten. Er wordt efficiënt samengewerkt met het secretariaat van de Board.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Totaal PR Stedendriehoek	61.144	92.570	94.807
Totaal Bureau Stedendriehoek	761.641	695.393	716.961
Totaal Financiering en Resultaat	1	0	0
Totale lasten Bestuur en Bureau	822.785	787.963	811.767

	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Bijdrage gemeenten	830.813	787.963	811.767
Vrijval diversen	0		
Totale baten Bestuur en Bureau	830.813	787.963	811.767

Saldo	8.028	-	-

Meerjarenperspectief	2020	2021	2022
Lasten	835.914	860.821	886.512
Baten	835.914	860.821	886.512
Saldo	-	-	-

Indicatoren

Taakveld	Indicator	Omschrijving	
0	Formatie	FTE per 1000 inwoners	0,0052
0	Bezetting	FTE per 1000 inwoners	0,0052
0	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	1,86
eigen	Budget Agenda	Kosten per inwoner	0,76
eigen	Kosten Bestuur	Kosten per inwoner	0,08
0	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur	11,71%
0	Overhead	% van de totale kosten	68,78%

Programma 002 De Agenda Stedendriehoek

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Allen

Programma: 002

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Zoals in het voorwoord benoemd werken we aan de agenda Cleantech Regio. Deze zal invloed hebben op onze prioritering en inzet in 2019. We werken effectief en efficiënt samen aan regionale opgaven. Dit vanuit de samenwerking tussen de zeven gemeenten, maar ook met de Strategische Board en andere partners om ons heen. We voorzien voor 2019 in ieder geval de volgende activiteiten:

Leefomgeving:

Met onze historische binnensteden en dorpen en groene buitengebied is onze regio en feite en Landschapsstad. We zetten ons in om de kwaliteit van onze leefomgeving hoog te houden. Duurzame energie-opwekkers passen we in, in ons mooie landschap. Dit vraagt om een goede verankering van onze regionale ambities in lokaal beleid.

- Ruimtelijke ordening, fysieke leefomgeving, water en natuur: vanaf 2021 is het allemaal geregeld in de omgevingswet. We willen onze gezamenlijke regionale ambities op het gebied van energie en klimaat lokaal verankeren in de omgevingsvisies,- plannen en – vergunningen die op basis van die nieuwe wet worden gemaakt.
- We werken samen bij de voorbereiding van de invoering van de Omgevingswet.
- Naar verwachting wordt in 2018 de nieuwe Woonagenda vastgesteld. Hieraan geven we ook in 2019 uitvoering. Thema's zijn verduurzamen en klimaatbestendig maken van de woningvoorraad, wonen met zorg en de vitale relatie van platteland en stad.
- Eind 2017 is het Regionaal Programma Werklocaties vastgesteld. Daar ging intensief overleg aan vooraf: tussen de gemeenten onderling, én met de twee provincies. Met dit Programma is een goede basis gelegd voor de periode tot aan 2025. In het nu vastgestelde programma zijn – naast het programma – belangrijke procesafspraken gemaakt. Op basis hiervan werken we ook in 2019 samen.
- In 2018 is het vliegwiel toekomstbestendige binnensteden en levendige kernen herijkt en mogelijk komt hier een activiteitenprogramma uit voort waaraan in 2019 wordt verder gewerkt.

Bereikbaarheid:

Eind 2017 zijn we met ons programma Slimme en schone mobiliteit (S&SM) gestart. Het programma richt zich op:

- Het verbeteren van de bereikbaarheid van de Cleantech Regio (meer banen en meer mensen in bereik, verkorten reistijd met omliggende economische regio's).
- Het verduurzamen van mobiliteit (minder energieverbruik (CO2) en uitstoot van schadelijke stoffen).
- Een efficiënte overgang naar slimme mobiliteit (nieuw aanbod, innovatie in mobiliteit en mobiliteitsdiensten).
- Vanuit mobiliteit kansen benutten voor een veilige, vitale en gezonde leefomgeving.

Voor 2018 hebben we afspraken gemaakt met rijk en provincies over financiële bijdragen aan dit programma.

De gesprekken voor 2019 – 2021 lopen nu en zullen hun beslag krijgen in het BO-MIRT.

Het programma Beter Benutten Vervolg (programma 4) zal naar verwachting medio 2018 financieel worden afgesloten.

Voor het onderdeel partnership Talking Traffic (ITS) zullen ook de komende jaren inspanningen worden geleverd.

In 2019 werken we verder aan het programma Slimme en Schone Mobiliteit. Onderdelen die hierbij aan de orde zullen zijn:

- Voorbereiding fietsroute Deventer – Zutphen;
- Slimme bereikbaarheid binnensteden (o.a. via GO VOORT)
- Inzet bij concessie OV en alternatieven;
- Verduurzaming vervoer (elektrisch, waterstof);
- Implementatie ITS toepassingen (binnensteden, doorstroming, logistiek);
- Inbreng bij Tracébesluit A1 en gunning en start uitvoering;
- Lobby bereikbaarheid (naar de regio toe en binnen de regio multimodaal via spoor, water en weg).

Innovatie:

Voor dit thema heeft de Strategische Board en trekkende rol. Hieronder worden de activiteiten beschreven waar de gezamenlijke gemeentelijke inzet zich op richt. Ook in 2019 zal het agendabudget van dit thema overgemaakt worden naar de board volgens besluit Dagelijks Bestuur (15 oktober 2015) voor de te verrichten werkzaamheden op dit thema.

- In 2018 maken we een gezamenlijke realisatiestrategie energie. De uitvoering zal ook in 2019 aandacht vragen.
- Begin 2016 is onder leiding van de Board met de uitvoering van Cleantech Regio Development (CTRD) gestart. Er is een uitvoeringsplan opgesteld en een projectenportfolio samengesteld. Deze laatste is een levend document waar projecten aan toegevoegd of vanaf gehaald kunnen worden. Voor gemeenten ligt de bijdrage vooral op het uitvoeren van het Rode Loper beleid, lobby en acquisitie.

Sociaal Kapitaal:

Ook voor dit thema heeft de Strategische Board en trekkende rol. Hieronder worden de activiteiten beschreven waar de gezamenlijke gemeentelijke inzet zich op richt. Ook in 2019 zal het agendabudget van dit thema overgemaakt worden naar de board volgens besluit Dagelijks Bestuur (15 oktober 2015).

- De initiatieven en de ambities van de regio op het gebied van Human Capital worden naar verwachting in 2018 vormgegeven in een Human Capital visie/agenda. Daarin worden strategische keuzes gemaakt. Wat is onze visie op de arbeidsmarkt? Hoe zorgen we voor een gezonde arbeidsmarkt in de regio? Dit naast concrete projecten. De uitkomsten van dit onderzoek dienen als basis voor gesprekken met onderwijs, ondernemers en overheid.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Innovatie	30.250	31.723	32.643
Sociaal Kapitaal	30.250	31.723	32.643
Bereikbaarheid	237.298	103.086	106.075
Leefomgeving	139.587	74.020	76.167
Algemeen	34.185	69.111	71.115
Totale lasten Agenda	471.570	309.663	318.643

	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Bijdrage gemeenten agenda	228.810	309.663	318.643
Bijdrage prv GLD procesbegeleiding Wonen	56.109		
Bijdrage prv GLD uitv.ovk. Slimme en schone Mobiliteit	45.746		
Bijdrage prv Overijssel wzh Cleantechregio	18.150		
Bijdrage balans inzake SO/FRG 212.39	3.678		
Bijdrage SO/FRG 212.39 gemeenten	87.778		
Bijdrage balans inzake 213.35 Toekomst- bestendige binnensteden en dorpen	5.000		
Totale baten Agenda	445.270	309.663	318.643

Saldo	26.300-	-	-

Meerjarenperspectief	2020	2021	2023
Lasten	327.565	336.737	346.166
Baten	327.565	336.737	346.166
Saldo	-	-	-

Programma 3 Subsidiestromen is niet opgenomen, momenteel is dit niet in gebruik.

Programma 004 Beter Benutten Vervolg (BBV)

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Jos Penninx

Programma: 004

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Het programma Beter Benutten Stedendriehoek is een omvangrijk programma; tot en met 1 juli 2018 gaat het hier om € 11 miljoen. In dit programma werken overheden en bedrijfsleven samen aan innovatieve maatregelen om de bereikbaarheid op de drukste punten te verbeteren. Het project wordt medio 2018 (financieel) afgerond. Het programma staat hier nog opgenomen vanwege kolom rekening 2017.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Slim Reizen vervolg (SRS)	488.438	0	0
Fietsruggengraat (FRG)	1.202.361	0	0
Apeldoorn	382.897	0	0
Deventer	0	0	0
Slim Vervoeren	73.725	0	0
ITS	183.904	0	0
Projectbureau	126.726	0	0
BBV (stelpost uitgaven ihkv subsidie)	0	0	0
Totale uitgaven Beter Benutten Vervolg	2.458.052	0	0

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Bijdragen gemeenten ITS (Apeldoorn)	25.000		0
Beter benutten vervolg, te ontvangen subsidies	2.433.052	0	0
Totale inkomsten Beter Benutten Vervolg	2.458.052	-	-

Saldo	-	-	-

Meerjarenperspectief	2020	2021	2022
Lasten	pm	pm	pm
Baten	pm	pm	pm
Saldo	-	-	-

Programma 005   Uitvoeringsovereenkomsten

Budgethouder: Secretaris

Portefeuillehouder: Allen

Programma: 005

Omschrijving en activiteiten: wat willen we bereiken?

Op uitnodiging van de provincie Gelderland (gebiedsopgave in het kader van de Omgevingsvisie) is samen met de Strategische Board de Omgevingsagenda Cleantech Regio opgesteld. Ook de provincie Overijssel werkt hierin opgavegericht samen. Om de gezamenlijke inspanningen te bekostigen wordt door de partijen teruggegrepen op een scala aan financiële instrumenten. Er is dus geen sprake van één contract, zoals bij het Regiocontract, tussen twee partijen. Maar van een heel scala aan financiële arrangementen tussen verschillende partijen. De provincie Gelderland zet reguliere subsidies in, investeringssubsidies in het kader van de gebiedsopgaven en uitvoeringsovereenkomsten. Vanuit het Gebiedsbreed Overleg (provincies Gelderland en Overijssel, Strategische Board en regio Stedendriehoek) vindt de coördinatie en sturing plaats en worden afspraken gemaakt. In het ambtelijk Partnerberaad worden projecten gemonitord.

Het onderscheid met programma 004 is dat het hier om cofinanciering voor opdrachten gaat vanuit de provincie en niet om een subsidie en de daaraan verbonden spelregels. De afspraken zullen in één of meerdere uitvoeringsovereenkomsten worden vastgelegd.

In 2016 is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland voor het programma Toekomstbestendige binnensteden en dorpen. De provincie Gelderland en de regiogemeenten (ieder voor € 20.000) nemen hiervoor ieder de helft voor hun rekening. In totaal gaat het (voor zover nu bekend) om € 280.000.

In 2017 is een uitvoeringsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland voor Slimme en Schone mobiliteit. Vanuit de begroting van de regio is hiervoor 200.000,- beschikbaar en de andere 200.000,- komt van de provincie Gelderland.

De ramingen voor 2019 zijn met PM aangeduid: de uitvoeringsovereenkomsten lopen inmiddels al, ook wat uitgaven betreft. De regio kan niet inschatten welk bedrag voor welk jaar nodig is, vandaar dat we een pm-raming hebben opgenomen.

Kosten: wat gaat het programma kosten?

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Toekomstbestendige binnensteden en levendige dorpskernen Slimme en Schone Mobiliteit		pm	pm
Totale lasten Agenda	-	-	-

	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Bijdragen gemeenten Uitvoeringsovereenkomsten Bijdragen provincies Uitvoeringsovereenkomsten Overige bijdragen (o.a. via reserve)		pm	pm
Totale baten Agenda	-	-	-

Saldo	-	-	-

Meerjarenperspectief	2020	2021	2022
Lasten	-	-	-
Baten	-	-	-
Saldo	-	-	-

Toelichting:

De uitgaven 2017 stonden in de jaarrekening 2017 bij de Agendabudgetten en nog niet op dit nieuwe programma. In deze begroting zijn deze ook meegenomen in de Agendabudgetten in kolom rekening 2017. Hieronder nog een korte toelichting om welke uitgaven het gaat.

Bij Bereikbaarheid:

Slimme en Schone Mobiliteit (m.i.v 2018 op Uitvoeringsovereenkomsten)			
Emobility	18.634	Bijdrage regio res OP	22.933
Junior projectleider Mobiliteit	20.449	Cofinanciering provincie (excl BTW)	45.746
Verbreiding BB aanpak en Lobby (AV)	15.381	incl € 14.500 Emovia (reeds ontvangen)	
Visiebijeenkomst Slim en Schoon	8.470		
Slimme en schone Mobiliteit	6.026	Er wordt in 2017 € 35.936 ten laste van het Agendabudget gebracht	
Emovia	29.000		
UitvoeringsOVK inhuur	6.655		
Totaal	104.615	Totaal	68.679

En bij Leefomgeving:

Toekomstbestendige Binnensteden				
Bijdrage 2017 Binnenstadsmonitoring		5.000	Bijdrage vooruitontv bijdrage gemeenten via balans	5.000
Totaal		5.000	Totaal	5.000

Cijfers herkomst jaarrekening 2017 regio Stedendriehoek.

Resultaat 2019

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Diverse kleine nadelen	1		
	1	-	-

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
	0	-	-

Saldo	-1	-	-

Geraamd saldo van baten en lasten/kolom R 2017 gerealiseerd saldo	-18.272	0	-

Mutaties reserve: storting in Overlopend projectbudget	61.100		pm

Mutaties reserve: onttrekkingen Overlopend projectbudget	75.329		pm

Mutaties reserve: onttrekkingen rente-egalitatie			

Mutaties reserve: vrijval ten gunste van saldo	4.604		0

Geraamde resultaat /kolom R 2017 gerealiseerd resultaat	561	-	-

Meerjarenperspectief	2020	2021	2022

Lasten	pm	pm	pm

Baten	pm	pm	pm

Saldo	-	-	-

4. Recapitulatie op programmaniveau en meerjarenperspectief

** betreft inwonerafhankelijke lasten	rekening 2017		begroting 2018		begroting 2019	
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
omschrijving						
Public relations **	61.144	74.349	92.570	92.570	94.807	94.807
Bureau Stedendriehoek **	761.641	756.464	695.393	695.393	716.961	716.961
Fin en resultaat	1	0	0	0	0	0
Totaal Bestuur en Bureau	822.785	830.813	787.963	787.963	811.767	811.767
Agenda Stedendriehoek **	471.570	445.270	309.663	309.663	318.643	318.643
Totaal Agendabudgetten	471.570	445.270	309.663	309.663	318.643	318.643
Slim reizen vervolg	488.438		0		0	
Fietsruggengraat	1.202.361		0		0	
Apeldoorn	382.897		0		0	
Deventer	0		0		0	
Slim vervoeren	73.725		0		0	
ITS	183.904	25.000	0	0	0	0
Projectbureau	126.726		0		0	
BBV (subsidie)	0	2.433.052	0	0	0	0
Totaal Beter benutten Vervolg	2.458.052	2.458.052	0	0	0	0
Toekomstbestendige Binnensteden en levendige dorpskernen			0	0		
Slimme en schone Mobiliteit			pm	pm	pm	pm
Totaal Uitvoeringsovereenkomsten			0	0	0	0
Geraamd totaal saldo batens en lasten	3.752.408	3.734.135	1.097.626	1.097.626	1.130.411	1.130.411
Resultaatrekening						
Resultaat exploitatie voor bestemming						
- storting Overlopend projectbudget (OP)	61.100					
- onttrekking Overlopend projectbudget		75.329				
- onttrekking tbv rente		0				
- vrijval reserve OP tgv expl		4.604				
Totaal mutaties reserves	61.100	79.933	0	0	0	0
Geraamde resultaat (R 2017 gerealiseerd voordelig resultaat)		561	1.097.626	1.097.626	1.130.411	1.130.411

De ** staan voor de inwonersafhankelijke kosten welke via de gemeentelijke bijdrage in rekening worden gebracht bij de regiogemeenten. Deze bedragen in 2019 € 1.130.411.

Meerjarenperspectief 2019-2022

** betreft inwonerafhankelijke kosten	begroting 2019		begroting 2020		begroting 2021		begroting 2022	
	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens	lasten	batens
omschrijving								
Public Relations **	94.807	94.807	96.747	96.747	98.733	98.733	100.766	100.766
Bureau Stedendriehoek **	716.961	716.961	739.167	739.167	762.087	762.087	785.746	785.746
Totaal Bestuur en Bureau	811.767	811.767	835.914	835.914	860.821	860.821	886.512	886.512
Agenda Stedendriehoek **	318.643	318.643	327.565	327.565	336.737	336.737	346.166	346.166
Totaal Agenda Stedendriehoek	318.643	318.643	327.565	327.565	336.737	336.737	346.166	346.166
Totaal Beter Benutten Vervolg	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal Uitvoeringsovereenkomsten	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamd totaal saldo batens en lasten	1.130.411	1.130.411	1.163.479	1.163.479	1.197.558	1.197.558	1.232.678	1.232.678
Mutatie reserves								
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	1.130.411	1.130.411	1.163.479	1.163.479	1.197.558	1.197.558	1.232.678	1.232.678
		+ pm		+ pm		+ pm		+ pm

De meerjarige bijdrage per gemeente op basis van de inwoneraantallen van deze begroting is als volgt:

Bijdrage per gemeente (2019-2022 obv inwoners B 2019)				
	2019	2020	2021	2022
Apeldoorn	431.834	444.467	457.485	470.902
Brummen	56.064	57.704	59.394	61.136
Deventer	269.180	277.054	285.169	293.533
Epe	88.729	91.324	93.999	96.756
Lochem	90.645	93.297	96.030	98.846
Voorst	65.595	67.514	69.491	71.529
Zutphen	128.364	132.119	135.989	139.977
Totaal	1.130.411	1.163.479	1.197.558	1.232.678
per inwoner	2,70	2,78	2,86	2,94

Het bedrag 2019 is exclusief de ramingen voor de Uitvoeringsovereenkomsten: hiervoor gelden specifieke financiële afspraken per overeenkomst. De bijdragen hiervoor staan los van de jaarlijkse bijdrage aan de exploitatie.

De bijdrage per inwoner in 2019 bedraagt € 2,70.

5. Paragrafen

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf wordt de relatie gelegd tussen weerstandscapaciteit (in hoeverre beschikt de regio over middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen financiële voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Daarnaast wordt een inventarisatie gemaakt van de risico's die bekend zijn evenals de elementen waarmee tegenvallers bekostigd zouden kunnen worden. Hierbij moet gedacht worden aan algemene reserves maar ook aan stille reserves. Bij gemeenten wordt hierbij ook de onbenutte belastingcapaciteit betrokken, maar dit middel kent de regio niet. Indien onverhoopt zich een situatie voordoet waarbij dusdanige onvoorziene "schades" optreden die niet uit regionale middelen voldaan kunnen worden zal een beroep gedaan moeten worden op de deelnemende gemeenten.

Weerstandscapaciteit:

De regio kent geen algemene reserves. Wel is sprake van 3 bestemmingsreserves, te weten:

- reserve eenmalige bestedingen;
- reserve rente-egalitatie;
- overlopend projectbudget.

Hoewel het hier om bestemmingsreserves gaat kan in geval van een calamiteit het bestuur deze reserves aanwijzen als dekkingsmiddel, waarbij tegelijkertijd een beleidswijziging van de onderwerpen waartoe deze reserves dienen, wordt ingezet. Bij wijziging in oktober 2017 zijn de reserve rente-egalitatie en eenmalige bestedingen bestemd als cofinanciering voor de uitvoeringsovereenkomst Slimme en Schone Mobiliteit. De vrijval van deze reserves zal in 2018 en 2019 ingezet worden.

Risico's:

Meerdere risicogebieden zijn te benoemen, w.o.:

- risico's als gevolg van eigen besluitvorming (eigen beleid). De eerder uitgevoerde bezuiniging bij de regio door niet te indexeren valt hieronder. In de begroting 2016 is echter een inhaalslag gemaakt en deze begroting is weer geheel actueel. De indexering van budgetten is met ingang van 2017 weer volledig uitgevoerd;
- een vrijwillige samenwerking en een light organisatie is succesvol als er voldoende gezamenlijke energie is om dingen voor elkaar te krijgen. Dit geldt ook voor de inzet aan capaciteit voor het regionale werk vanuit gemeenten;
- het doen of nalaten van andere partijen. Dit kan tot risico leiden. De focus bij het doen of nalaten van andere partijen ligt nu op subsidies die zijn toegekend op basis van cofinanciering. Dat was het geval bij het reeds afgeronde Regiocontract, daar is het overigens gelukt voldoende cofinanciering binnen te halen om de gehele subsidie veilig te stellen. Eind 2015 is de regio gestart met de opvolger van dit project: Beter Benutten Vervolg. Dit project loopt tot eind 2017. Ook in dit project speelt cofinanciering een grote rol;
- risico t.a.v. eigendommen. Op dit moment wordt er van uit gegaan dat dit niet of in geringe mate aanwezig is. Risico op eigendommen geldt vooral voor zover de eigendommen niet of niet voldoende verzekerd zijn voor verlies door welke oorzaak dan ook. Voor in eigendom zijnde laptops en iPads is een fraudeverzekering afgesloten.
- autonome risico's; dit zijn risico's waar we zelf geen invloed op uit kunnen oefenen en geen voorziening voor kunnen treffen.

Bedrijfsvoering

Risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering zullen zich voornamelijk voordoen in personele sfeer. Vanwege de compactheid van het bureau is er in de loop van de tijd veel kennis en specialisme opgebouwd bij de medewerkers. Bij onverwachte uitval is vervanging dan ook geen makkelijke taak.

De regio is per 1 april 2015 gehuisvest in het gemeentehuis van Twello. Bij het verlengen van het huurcontract wordt de eerstvolgende huurverhoging toegepast (1 april 2018). Het contract wordt per 3 jaar verlengd en er geldt een opzegtermijn van 6 maanden.

Kengetallen

In de vernieuwde BBV wordt ook gemeld dat de kengetallen zoals deze in de jaarstukken zijn opgenomen, ook in de begroting dienen te worden vermeld. Het opstellen van deze begroting t + 1 valt gelijktijdig met het opstellen van de jaarstukken t-1. Vanwege deze werkwijze is het voor de regio niet mogelijk om kengetallen te berekenen op begrotingsbasis.

De hieronder opgenomen kengetallen zijn afkomstig uit de jaarstukken 2017, de balans per 31/12/2017 (met toelichting voor begroting) is opgenomen in de bijlage:

kengetallen	realisatie '16	realisatie '17
netto schuldquote	-0,65 %	-3,95 %
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-0,65 %	-3,95 %
solvabiliteitsratio	4,75 %	7,75 %
grondexploitatie	nvt	nvt
structurele exploitatieruimte	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt

Resumé: het weerstandsvermogen van bureau Stedendriehoek is niet groot. Indien onverhoopt op enig moment de regio niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moet teruggevallen worden op de deelnemende gemeenten.

5.2 Financiering

In deze paragraaf worden de beleidsitems opgenomen m.b.t. het risicobeheer van de financieringsportefeuille. De Wet FIDO en de regeling Ruddo zijn van toepassing. In tegenstelling tot de paragraaf weerstandsvermogen gaat het in deze paragraaf om risico's die wel kwantificeerbaar zijn.

Algemeen

Op 18 december 2014 is een nieuw Treasurystatuut vastgesteld door de Regioraad (Treasurystatuut 2014). Het Treasurystatuut is onder andere gewijzigd vanwege de invoering van het Schatkistbankieren 16 december 2013.

De treasuryfunctie beweegt zich bij de regio op de achtergrond. Dat is ook de reden waarom geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om geldleningen te verstrekken. In 2018 wordt het statuut aangepast en wordt de liquiditeitsprognose uit het statuut gehaald omdat dit vanwege de invoering van Schatkistbankieren niet meer van toepassing is.

Schatkistbankieren

Met ingang van 16 december 2013 is het zogenaamde schatkistbankieren ingevoerd voor decentrale overheden. Schatkistbankieren verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Kort gezegd: er kan niet meer geshopt worden op de geldmarkt voor een mooie vergoeding voor tijdelijke uitzettingen (deposito e.d.), maar decentrale overheden worden verplicht om hun geld boven het afgesproken percentage aan te houden in de schatkist. Het percentage is vastgesteld op 0,75% van het begrotingstotaal, met een minimum van € 250.000. Dat minimum geldt voor de regio. Het meerdere boven deze € 250.000 wordt automatisch overgeboekt/afgeroomd naar de schatkistrekening van de regio. Automatisch aanzuiveren bij saldotekort is op dit moment nog niet mogelijk, de BNG-bank is daarover nog in onderhandeling met het Agentschap.

Kasgeldlimiet:

De kasgeldlimiet geeft het bedrag aan dat maximaal met korte externe middelen mag worden gefinancierd. Indien boven deze limiet wordt gekomen moet overgegaan worden op een vaste geldlening.

De kasgeldlimiet is voor het jaar 2019 bepaald op 8,2% van het begrotingstotaal. Het totaal van deze begroting 2019 bedraagt € 1.130.411 de kasgeldlimiet komt daarbij op € 92.694. De Wet FIDO geeft aan dat voor de kasgeldlimiet een minimumbedrag geldt van € 300.000 (artikel 3, lid 2). Voor de regio heeft deze ondergrens over het algemeen een positieve uitwerking.

Renterisiconorm:

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen wordt ingekaderd door de renterisiconorm. De renterisiconorm is gebaseerd op 20% van de totale begroting. Er is geen storend beeld meer door de afvaltaak, op basis van de huidige begroting (deze is totaal 1.130.411) bedraagt de renterisiconorm € 226.082. Echter, er is een minimumbedrag van € 2.500.000 vastgesteld (zie ook artikel 2, lid 3 Uitvoeringsregeling financiering decentrale overheden). Voor de regio heeft deze wettelijke ondergrens een positieve uitwerking en bij de regio geldt de wettelijke ondergrens.

Kredietrisicobeheer, relatiebeheer en liquiditeitenbeheer:

De regio heeft een rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Ook de zogenaamde werkrekening voor het schatkistbankieren wordt bij de BNG-bank aangehouden. Daarnaast heeft de regio een zogenaamde schatkistrekening bij het Agentschap (ministerie van Financiën), welke via internet geraadpleegd kan worden.

Administratieve organisatie liquiditeitsfunctie:

De administratie inclusief betalingsverkeer is uitbesteed aan de gemeente Apeldoorn (met eigen procedures). Er wordt voorzien in functiescheiding door Apeldoorn. De interne controle wordt uitbesteed aan een van de regiogemeenten. Er is afgesproken dat dit met ingang van 2018 structureel belegd wordt bij gemeente Apeldoorn. De interne (werk-)procesbeschrijving bij de regio "betalen van een factuur" is gereed.

Informatievoorziening:

De provincie wordt jaarlijks geïnformeerd over de renterisiconorm en de stand betreffende de kasgeldlimiet via de begroting en de jaarrekening.

5.3 Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van de taken. De paragraaf bedrijfsvoering hoort inzage te geven in de stand van zaken van de bedrijfsvoering en de beleidsvoornemens op dat gebied. Van oudsher worden de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en huisvesting hieronder begrepen.

Personeel en organisatie:

Het bureau bestaat uit 5,2 fte. Er is gekozen voor flexibele invulling van de functie van een projectsecretaris met ingang van 1 maart 2018. Deze zit niet in de "vaste" formatie. Alle medewerkers zijn op basis van detachering en inhuur bij het bureau Stedendriehoek aan de slag. De meeste mensen zijn afkomstig van een regiogemeente, de secretaris is afkomstig van provincie Gelderland. Voor deze opzet is gekozen zodat de regio in de toekomst niet langdurig de financiële lasten hoeft te dragen van personeel als gevolg van ontslag en reorganisatie.

De regio en de Strategische Board hebben gezamenlijk de manager bedrijfsvoering in dienst genomen. Daarnaast wordt intensief samengewerkt op andere secretariaatsfuncties en is één centraal communicatieteam gevormd.

Vanwege de kleinschalige omvang van het bureau zijn alle medewerkers min of meer specialisten te noemen.

Informatiebeleid en automatisering

Er wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de reguliere kantoortoepassingen. Dit volstaat voor de meeste taken. Deze voorzieningen worden afgenomen van de gemeente Voorst. De financiële administratie worden sinds 2005 verzorgd door gemeente Apeldoorn.

Daarnaast is sprake van een eigen website (www.cleantechregio.nl) waarvan de kosten direct voor rekening van de regio en board komen. Via Extranet (daar kunnen betrokkenen een wachtwoord voor aanvragen) op deze site worden de stukken van alle vergaderplatformen digitaal beschikbaar gesteld. Voor het programma Beter Benutten Vervolg wordt gebruik gemaakt van het systeem PMR. In 2018 wordt dit project afgerond.

Wat betreft het digitaal archiveren: daarmee wordt "aangehaakt" bij de gemeente Voorst. Daarbij zijn uiteraard de wettelijk geldende regels voor archivering gewaarborgd.

Risicomanagement

Van een alomvattend geheel van "risicomanagement" is geen sprake. Het is de vraag of dit voor een organisatieonderdeel als de regio / het Bureau Stedendriehoek ook nodig is. Het gaat hierbij om financiële risico's, -veiligheidsrisico's risico's t.a.v. eigendommen etc. Meerdere van deze risico's zijn in beeld gebracht in de paragraaf weerstandsvermogen. De regio dient in de komende jaren de aandacht te houden op administratieve organisatie, processen en procedures. Hierbij wordt gestreefd naar het opzetten van in ieder geval een minimale variant waarmee dit kleine bedrijfsonderdeel op een adequate manier kan werken.

Huisvesting

Het bureau Stedendriehoek is zoals eerder gemeld gehuisvest als separate eenheid in het gemeentehuis te Twello, met een herkenbare, eigen ingang. Het huurcontract is per 1 april 2018 met 3 jaar verlengd.

5.4 Verbonden partijen

Het aangaan van banden met een verbonden derde partij gebeurt altijd vanuit het publieke belang. De definitie van verbonden partijen voor een regionaal samenwerkingsverband luidt: verbonden partijen zijn partijen waarmee het samenwerkingsverband een bestuurlijke relatie heeft en waarin zij een financieel belang heeft. Voor de regio is dit niet aan de orde.

5.5 Rechtmatigheid

In het kader van rechtmatigheid dient elk jaar een geactualiseerd normenkader te worden vastgesteld: dit normenkader betreft alle regelgeving waarin de kaders voor het "reilen en zeilen" van de regio worden genoemd, zowel extern (wet- en regelgeving) als intern (zg. eigen verordeningen en regelingen). Het Normenkader wordt elk jaar vastgesteld, voor het jaar 2018 wordt dit normenkader in december 2018/januari 2019 aan het bestuur voorgelegd.

2006:	financiële verordening en controleverordening vastgesteld
2007:	organisatieverordening vastgesteld
2011:	Mandaat- en budgethoudersregeling vastgesteld
2014:	Treasurystatuut vastgesteld
2016:	Archiefverordening vastgesteld
2017:	regeling GR Stedendriehoek en actualiseren overige (eigen) regelgeving
2018:	Herziening Treasurystatuut

In de financiële verordening is opgenomen dat het DB eenmaal per bestuursperiode zorg draagt voor interne toetsing op juistheid, volledigheid en tijdigheid van de bestuurlijke informatievoorziening, rechtmatigheid van de beheershandelingen en op misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen van de regio Stedendriehoek (artikel 6). Met ingang van 2007 is een begin gemaakt met de interne controle, in dat jaar heeft de regio opdracht aan een externe gegeven om een eerste opzet te doen. In 2017 is de IC uitgevoerd door de gemeente Apeldoorn.

In het kader van planning en control ontvangt de Regioraad één maal per jaar een begroting voorafgaand aan het jaar waar deze betrekking op heeft en één maal per jaar een jaarrekening, achteraf over het jaar waar deze betrekking op heeft gehad. Elk jaar wordt hiervoor een planning opgesteld waarbij de termijnen voor verplichte zienswijzen van gemeenten, aanlevering e.d. worden opgenomen. Gedurende het jaar wordt het bestuur geïnformeerd via minimaal 2 rapportages over de stand van de budgetten (per 1 juni en per 1 of 15 oktober (afhankelijk bestuurlijk planning)). Indien van toepassing worden eveneens één of meerdere begrotingswijzigingen opgesteld en aangeboden aan het bestuur ter vaststelling.

Bijlagen Begroting 2019

1. Taakveldenoverzicht 2019
2. Producten 2019
3. Staat van personele lasten
4. Overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden
5. Bijdragen deelnemende gemeenten voor begroting 2019
6. Balans jaarstukken 2017
7. Financieel Kader 2019 tot en met 2022 (los voorstel via DB)

Bijlage 1: Taakveldenoverzicht 2019

Taakveld	omschrijving post regio	lasten	baten	lasten	baten
0.1	Kosten Bestuur	2.552			
0.1	Bestuurlijke bijeenkomsten	7.351			
0.1	Accountantskosten	24.226			
0.1	Bestuur				
0.4	Stedendriehoekindex	10.312			
0.4	Driehoeksverhouding	25.780			
0.4	Website	6.703			
0.4	Promotie	17.882			
0.4	Salarislasten	541.570			
0.4	Overige personeelslasten	4.996			
0.4	Salarisadministratie	0			
0.4	Ondersteuning pers.zaken	1.037			
0.4	Lidmaatschappen/abonnementen etc.	1.142			
0.4	Representatie	3.848			
0.4	Kosten werkplek (automatisering, meubilair, kantoorbenodigdheden, dig archief)	92.354			
0.4	Kosten controller en administratie	71.826			
0.5	Kosten betalingsverkeer	189			
0.4	Ondersteuning organisatie				
0.8	Agenda: stelpost Algemeen	71.115			
0.8	Bijdragen gemeenten tbv jaarlijkse exploitatie		1.130.411		
0.8	Overige baten en lasten				
0.10	mutatie reserve				
0.11	resultaat van de rekening van baten en lasten				
0.1	Bestuur en Ondersteuning			882.883	1.130.411
2.1	Verkeer en Vervoer	Agenda: stelpost Bereikbaarheid	106.075		
2.	Verkeer en Vervoer			106.075	
3.1	Economische ontwikkeling	Agenda: stelpost Innovatie	32.643		
3.	Economie			32.643	
6.1	Samenkracht en Burgerparticipatie	Agenda:stelpost Sociaal Kapitaal	32.643		
6.	Sociaal Domein			32.643	
8.1	Structuurplannen en -visies	Agenda: stelpost Leefomgeving	76.167		
8.	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing			76.167	
Totaal begroting 2019			1.130.411	1.130.411	1.130.411 1.130.411

Bijlage 2: Producten 2019

Product 141 Public Relations

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Kosten Bestuur	917	2.500	2.552
Bestuurlijke bijeenkomsten	2.939	7.200	7.351
Accountantskosten		23.441	24.226
Stedendriehoekindex	6.663	10.100	10.312
Driehoeksverhouding	21.930	25.250	25.780
Website	9.812	6.565	6.703
Promotie	18.882	17.514	17.882
Totaal lasten	61.144	92.570	94.807

omschrijving	rekening 2017	begroting 2018	begroting 2019
Bijdragen van gemeenten	74.349	92.570	94.807
Totaal Baten	74.349	92.570	94.807

Saldo	13.205	-	-

Meerjarenperspectief	2020	2021	2022
Lasten	96.747	98.733	100.766
Baten	96.747	98.733	100.766
Saldo	-	-	-

Product 142

Bureau Stedendriehoek

omschrijving	rekening 2016	begroting 2018	begroting 2018
Personele lasten			
Salarislasten	573.337	524.016	541.570
Overige personeelslasten	3.172	4.893	4.996
Salarisadministratie	0	0	0
Ondersteuning pers.zaken	0	1.015	1.037
Lidmaatschappen/abonnementen etc.	1.286	1.119	1.142
Representatie	2.407	3.768	3.848
Totaal personele lasten	580.200	534.811	552.592
Werkplek			
Kosten werkplek (dig archief, huur, meubilair, kantoorbenodigdheden)	88.831	90.900	92.354
Totaal werkplek	88.831	90.900	92.354
Control			
Accountantskosten (in 2018 geraamd op PR 141)	22.688	0	0
Kosten controller en financiële administratie	69.753	69.497	71.826
Kosten betalingsverkeer (2016 en verder)	169	185	189
Totaal control	92.609	69.682	72.014
Totaal lasten	761.641	695.393	716.961
omschrijving	rekening 2016	begroting 2018	begroting 2019
Bijdragen van gemeenten	756.464	695.393	716.961
Totaal baten	756.464	695.393	716.961
Saldo	-5.177	-	-
Meerjarenperspectief	2020	2021	2022
Lasten	739.167	762.087	785.746
Baten	739.167	762.087	785.746
Saldo	-	-	-

Het huurcontract wordt/is per 1 april 2018 met 3 jaar verlengd. De opzegtermijn bedraagt 6 maanden.

Bijlage 3: Staat met personele lasten

Functies	Jaarsal. 2017 rekening	Jaarsal. 2018 begroting	Jaarsal. 2019 begroting
Bureau Beleidszaken (vanwege detachering alle kosten incl BTW):			
Secretaris	105.452	120.935	124.986
Projectsecretaris	54.651	58.757	60.725
Projectsecretaris	62.659	60.086	62.099
Manager bedrijfsvoering (per 1 maart 2016)	58.441	60.636	62.668
Senior beleidsmedewerker (per 1 februari 2015 tot 1/1/2018)	74.203	-	-
Beleidsmedewerker communicatie	60.045	57.638	59.568
Beleidsmedewerker strategisch communicatie/plv	62.470	68.559	70.855
Communicatiemedewerker	48.637	51.591	53.320
Managementassistente	38.720	41.837	43.238
Stagiaire			
Inhuur financieel projectleider	8.059		
Totaal salarislasten	573.337	520.039	537.460
Met ingang van 2009 zijn de reiskosten inclusief bij de salarislasten: hier wordt het bedrag geïndexeerd	-	3.977	4.110
Totaal salarislasten incl reiskosten (4100)	573.337	524.016	541.570
Totaal salaris (10.4100.142)	573.337	524.016	541.570

Toelichting:

De reiskosten worden samen met de loonkosten in rekening gebracht, omdat dit per persoon nogal fluctueert, staan deze hier op begrotingsbasis apart. Het totaal van de lonen ad € 537.460 en de reiskosten ad € 4.110 staat bij het totaal loonkosten op product 142, namelijk € 541.570.

Bijlage 4: overzicht reserves en van overheidswege ontvangen gelden

Reserves:

Bestemmingsreserves 2019

	eindstand rekening '17	begrote mutatie begroting '18	saldo 31/12/2018 saldo 1/1/2019	vermeerdering begroting '19	vermindering begroting '19	saldo 31/12/2019 saldo 1/1/2020
Rente-egaliseringsfonds	65.510	65.510	0			0
Eenmalige bestedingen	21.478	21.478	0			0
Overlopende projectgeld	133.167	133.167	0	nmb	nmb	nmb
Totaal bestemmingsreserves	220.154	220.154	0	0	0	0

Rente-egaliseringsreserve:

Deze reserve is in 2002 gevormd tot een bedrag van € 230.000 bij bestemming voordelig saldo 2000. Het doel van de reserve was om rentenadelen af te dekken.

In 2015 is de lening welke verbonden is aan product rente afgelost en daarmee vervallen de structurele rentelasten in de begroting.

De restbudgetten van de reserves eenmalige bestedingen (zie toelichting hieronder) en het rentefonds (tezamen € 86.987) zijn bestemd als cofinanciering voor de uitvoeringsovereenkomst Slimme en Schone Mobiliteit die in het kader van de Omgevingsagenda 2.0 met de provincie Gelderland is afgesloten. In de financiële rapportage tot en met oktober 2017 (DB 16 november 2017) is reeds aangegeven dat deze hernieuwde bestemming/vrijval van deze twee reserves doorschuift naar 2018 en verder.

Eenmalige Bestedingen:

Deze reserve is gevormd bij DB-besluit 05-06-02 uit de overwaarde van de verkoop van het pand van de GGD in Apeldoorn aan de gemeente en door de overboeking van de Reserve Werkbudget Economisch platform. Restbudget is bij begrotingswijziging bestemd als cofinanciering voor Slimme en Schone Mobiliteit (zie hierboven).

Overlopend projectgeld:

Bij de jaarrekening 2017 is een bedrag gereserveerd voor overlopend projectgeld ad € 61.100, als volgt opgebouwd (staatje herkomst jaarstukken 2017):

Reserve OP	
Restant reservering 2016:	
Laadinfrastructuur	20.000
aanv FRG	30.000
inzet jr projectleider	13.001
Slimme/schone MOB	9.066
Storting R 2017:	
Herijking TBBDK	15.700
Tafel voedselkwaliteit	2.000
Omgevingswet	5.500
Slimme en schone Mobiliteit	25.400
Expertise verbreding A1	12.500
	133.167

Niet uitgegeven budgetten van de reserve OP vallen vrij indien blijkt dat de reservering niet langer nodig is. Bij elke jaarrekening wordt hier kritisch naar gekeken en ook via de rapportages worden de uitgaven gevolgd.

De restantbedragen 2016 betreft cofinanciering Slimme en schone Mobiliteit.

Bijlage 5: Bijdragen gemeenten aan Regiobegroting 2019

	Apeldoorn	Deventer	Zutphen	Brummen	Epe	Lochem	Voorst	Totaal	
inwoners 01/01/18	159.975	99.719	47.553	20.769	32.870	33.580	24.300	418.766	
begroting 2019									
Begroting 2019	lasten							baten	
Public Relations	94.807	36.218	22.576	10.766	4.702	7.442	5.501	94.807	
Bureau Stedendriehoek	716.961	273.890	170.727	81.415	35.558	56.276	41.604	716.961	
Agenda Stedendriehoek	318.643	121.727	75.877	36.184	15.803	25.011	18.490	318.643	
Totaal inwonerbijdrage 2019	1.130.411	431.834	269.180	128.364	56.064	88.729	90.645	65.595	1.130.411

In bovenstaand en onderstaand overzicht zijn alleen de kosten opgenomen welke verrekend worden met een inwonerbijdrage.

Prognose bijdrage 2019-2022 op basis van de voorliggende begroting (op basis van inwoneraantal 2019, er is geen meerjaren-prognose van inwoneraantal gebruikt):

Bijdrage per gemeente (2019-2022 obv inwoners B 2019)				
	2019	2020	2021	2022
Apeldoorn	431.834	444.467	457.485	470.902
Brummen	56.064	57.704	59.394	61.136
Deventer	269.180	277.054	285.169	293.533
Epe	88.729	91.324	93.999	96.756
Lochem	90.645	93.297	96.030	98.846
Voorst	65.595	67.514	69.491	71.529
Zutphen	128.364	132.119	135.989	139.977
Totaal	1.130.411	1.163.479	1.197.558	1.232.678
per inwoner	2,70	2,78	2,86	2,94

Bijlage 6: Balans jaarstukken 2017

BALANS PER 31 DECEMBER 2017		bedragen * € 1.000,-	
ACTIVA	Ultimo 2017	Ultimo 2016	
Immateriële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>	0
Materiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>	0
Financiële vaste activa	<u>0</u>	<u>0</u>	0
Totaal vaste activa	0	0	0
Voorraden	0	0	
Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	0	0	
Vorderingen op openbare lichamen	368	293	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd korter dan één jaar	<u>2.313</u>	<u>4.596</u>	4.889
Liquide middelen			
Banksaldi	<u>147</u>	<u>250</u>	250
Overlopende activa			
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	<u>18</u>	<u>6</u>	6
Totaal vlottende activa	2.846	5.144	
TOTAAL GENERAAL	2.846	5.144	

BALANS PER 31 DECEMBER 2017		bedragen * € 1.000,-	
PASSIVA	Ultimo 2017	Ultimo 2016	
Eigen vermogen			
Algemene reserve	0	0	
Bestemmingsreserve	220	239	
Gerealiseerde resultaat	<u>1</u>	<u>6</u>	245
Voorzieningen	<u>0</u>	<u>0</u>	0
Vaste schulden looptijd > 1 jaar			
Onderhandse leningen van:			
binnenlandse banken en financiële instellingen	<u>0</u>	<u>-</u>	0
Totaal vaste passiva	221	245	
Netto vlottende schulden looptijd < 1 jaar	<u>0</u>	<u>0</u>	0
Overlopende passiva			
Nog te betalen bedragen	652	1.869	
Van Europese of Nederlandse overheden ontvangen, nog te besteden specifieke uitkeringen	<u>1.973</u>	<u>3.031</u>	4.900
Totaal vlottende passiva	2.626	4.900	
TOTAAL GENERAAL	2.846	5.144	

Toelichting:

Het is lastig om een balans op begrotingsbasis af te geven. De regio beschikt niet over materiele vaste activa, de schuld is afgelost: de enige posten die de balans bepalen zijn de overlopende activa en passiva. Een en ander fluctueert nogal met de subsidies die op dat moment door de administratie lopen. De ontwikkeling van deze posten kan zeer grillig verlopen.

Financieel kader 2019 - 2022

Inleiding

In de financiële verordening van de regio Stedendriehoek (Regioraad (RR) 22 juni 2017) is opgenomen dat aan het begin van een bestuursperiode een financieel kader voor de regionale samenwerking wordt voorgelegd. Het vorige kader besloeg de periode 2015-2018, onderliggend stuk betreft de periode 2019-2022. In dit kader liggen afspraken en algemene richtlijnen vast, welke door de regio gehanteerd worden bij het opstellen van de begroting, rapportage en jaarrekening. In de jaarlijks vast te stellen begroting worden de richtlijnen welke gehanteerd zijn bij betreffende begroting nader toegelicht. Dit kader maakt deel uit van de begroting.

Algemeen uitgangspunt is dat de begroting en jaarrekening voldoen aan de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor provincies en gemeenten.

Indexering

Voor het indexeren van de budgetten kan worden aangesloten bij de algemene indexeringen die voor gemeenten gelden. De basis daarvoor kan worden gevonden in o.a. CAO-akkoorden en overige uitgangspunten zoals die bijvoorbeeld zijn opgenomen in de informatie van het Centraal Plan Bureau (CPB). In praktijk komt het er op neer dat de regio de gemeente Apeldoorn volgt met de vastgestelde indexen. De loonkostenindex is gebaseerd op de meest recente CAO-akkoord en de meest recente ramingen van het CPB. De materiele kostenindex is gebaseerd op de algemene prijsstijgingen. Voor de huurprijsstijgingen (van de niet-woningen) wordt uitgegaan van de consumentenprijsindex voor alle huishoudens. Indien bekend wordt het gehanteerde percentage van de verhuurder gevolgd. Uiteraard kan het Dagelijks Bestuur (DB) besluiten (gedeeltelijk) van indexatie af te zien.

Jaarlijks zullen bijstellingen volgen en ook in meerjarenperspectief worden vertaald. De indexering geeft, ook in meerjarenperspectief, een beeld van de besteedbare budgetten op. De regio krijgt daarmee een realistisch financieel kader om binnen dat kader (budgetten) de taken uit te voeren, over te rapporteren en zo nodig bij te sturen.

Onderscheid reguliere exploitatiebudgetten en budgetten voor projecten benoemd binnen de Agenda

De begroting van de regio bestaat uit budgetten voor de reguliere exploitatie van het bureau en budgetten welke bestemd zijn voor de uitvoering van de Agenda. De reguliere exploitatiebudgetten betreffen onder andere bestuurskosten, personele lasten (inclusief control), communicatie, inhuur accountant en huisvesting.

De budgetten voor de Agenda betreffen onder andere inhuur advies(bureaus) voor projecten en bijkomende kosten zoals daaruit voortkomende bijeenkomsten. In het werkplan (jaarlijks geactualiseerd) worden de plannen van de regio voor het begrotingsjaar nader uitgewerkt.

Daarnaast zijn er, indien van toepassing, in de regiobegroting ook incidentele subsidiestromen opgenomen voor regionale projecten en budgetten voortvloeiend uit uitvoeringsovereenkomsten. Op beide onderdelen wordt verderop in dit stuk nader ingegaan.

Personeelsformatie

Voor de raming in de begroting wordt uitgegaan van de bestaande formatie met daarbij behorende periodieken, vacatures, dienstjubilea en functiewaarderingen en bestuurlijke besluiten die over deze onderwerpen (ook meerjarenperspectief) zijn genomen (voor zover tijdig bekend). De regio heeft geen eigen personeel in dienst: er wordt gewerkt met inhuur en detachingscontracten. Er worden geen vaste personele lasten van de bestaande formatie met (incidentele) budgetten afkomstig van de Agenda gedekt.

Mocht als gevolg van de uitvoering van een project tijdelijke formatie of externe ondersteuning moeten worden ingehuurd, dan vallen die kosten onder de daarvoor speciaal bestemde budgetten, indien deze binnen een project zijn opgenomen.

Bij eventuele langdurige uitval van personeel besluit het DB over de invulling van de formatie en dekking van bijbehorende kosten, voor zover het (detacherings-)contract hier niet in voorziet.

Rente en afschrijvingen

De regio kent geen eigen investeringen/kapitaalgoederen en werkt derhalve ook niet met een rente-omslagpercentage.

Treasury

Met het invoeren van het schatkistbankieren is de treasurytaak geminimaliseerd. De regio heeft er voor gekozen om alleen een relatie te onderhouden met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het meerdere boven het in de wet voorgeschreven saldo van de lopende rekening wordt wanneer het saldo te hoog is, automatisch afgeroomd ten gunste de schatkistrekening bij het Rijk. Dit levert momenteel (2018) geen rentevergoeding meer op. Toekomstige rentevergoedingen komen ten gunste van de exploitatie van de regio.

Reserves en voorzieningen

Voor onderscheid tussen reserves en voorzieningen zal worden uitgegaan van het BBV, evenals de vastgestelde wijzigingen sinds de invoering. Er vindt geen jaarlijks toe te rekenen rentetoevoeging plaats. Dotaties en onttrekkingen zullen verwerkt door middel van de in het BBV aangegeven methode. In de reserve Overlopend Projectbudget (OP) kan alleen budget worden gereserveerd, indien het project in het lopende jaar is begonnen en daarmee ook de uitgaven welke doorlopen in het jaar volgend op het lopende jaar en dan afgerond kunnen worden.

Paragrafen bij de begroting en jaarrekening

Op basis van het BBV is een aantal paragrafen voorgeschreven welke een dwarsdoorsnede geven van de regionale begroting en jaarrekening. Niet alle paragrafen zijn van toepassing gelet op de beperkte/specifieke taakuitvoering van de regio.

Aantal inwoners en bijdrage/verrekening

De verrekening van saldi lasten/baten vindt normaliter plaats via inwonersbijdrage vanuit de deelnemende gemeenten. Voor het aantal inwoners per gemeente wordt gebruik gemaakt van de informatie van de gemeente zelf. Mocht dat niet voorhanden zijn, dan wordt teruggevallen op de jaarlijks uitgegeven informatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Aan het eind van het jaar wordt een saldo berekend, waarbij een overschot of tekort van de reguliere en agendabudgetten tezamen wordt verrekend met deelnemende gemeenten.

Begrotingswijzigingen

Voor begrotingswijzigingen welke een extra bijdrage van de gemeente behoeven, zullen zowel voorstellen tot aanpassing van de begroting aan het DB, de deelnemende gemeenten en vervolgens aan de RR worden voorgelegd. Uiteraard zal een dergelijk voorstel vergezeld gaan van een overzicht waaruit de extra bijdrage per gemeente inzichtelijk wordt gemaakt.

Voor begrotingswijzigingen die geen extra bijdrage van gemeenten behoeven, wordt getracht dit, indien mogelijk, via de tussentijdse rapportage te laten lopen. Het budgetrecht van de regio ligt bij de RR.

Tussentijdse rapportage

Om de ontwikkelingen van de budgetten van de regio te kunnen volgen en te kunnen bijsturen, zal er periodiek een financiële rapportage vanuit het bureau Stedendriehoek worden verstrekt aan DB en RR. Voor de eerste indicatie van het jaarresultaat wordt er getracht binnen een maand na afloop van het boekjaar een voorlopig rekeningsaldo te presenteren aan de portefeuillehouder Financiën, die voor verdere communicatie richting het DB zorgt.

Werkwijze ten aanzien van mogelijke ombuigingen

Individuele gemeenten kunnen niet eenzijdig bezuinigingsvoorstellen "opleggen" aan de regio. Indien nodig, dan zal een bezuinigingsnotitie aan het DB worden aangeboden. Het DB zal deze voorstellen, al dan niet bijgesteld, ter vaststelling voorleggen aan de RR. Indien het bezuiniging betreft in een lopend jaar, dan zal via een reguliere procedure van een begrotingswijziging de bezuiniging in desbetreffende begroting worden verwerkt. Indien een bezuiniging in toekomstige jaren betreft, kan dit verwerkt worden bij de eerstvolgende begrotingscyclus.

Verdere inhoudelijke bijdragen

Binnen het samenwerkingsverband van de Stedendriehoek zijn veel inhoudelijke ontwikkelingen die consequenties in de zin van financiële voorinvesteringen vragen. Een voorbeeld hiervan is de A1-verbreding, die financieel gedragen wordt door regio, provincies en rijk. Dergelijke onderzoeken vragen substantiële bedragen die in de huidige begroting niet zijn meegenomen. De dekking voor dergelijke onderzoeken kan separaat door de individuele gemeenten worden geleverd of (deels) in de begroting van de Stedendriehoek worden meegenomen. Het voordeel van het eerste voorstel - bijdragen door individuele gemeenten - is dat de regiobegroting niet wordt "opgeplust". Het nadeel is dat er verschillende geldstromen vanuit gemeenten ontstaan voor regionale projecten die niet transparant en lastig controleerbaar zijn en in de beleving wel voor de Stedendriehoek worden uitgegeven en daaraan worden toegeschreven. De regio heeft hier dan echter geen sturing op en kan geen afweging meer maken noch (financieel) rapporteren of verantwoording dragen. De functie van de begroting (gemeenteraden!) wordt hiermee uitgehold. Met als uiterste consequentie dat de transparantie en het regionale draagvlak waar we met onze samenwerking voor gaan, verminderen.

Het voorstel is daarom zoveel mogelijk geldstromen met een regionaal karakter via de begroting van de Stedendriehoek te laten verlopen. Bepalend daarbij is de vraag wie subsidieontvanger is want dan ligt daar ook de verantwoording voor het resultaat. Uiteraard zal per project worden bekeken wat het beste past voor beheer, sturing en verantwoording. Indien de begroting, zoals boven aangegeven, in bepaalde ontwikkelingen niet voorziet, kan in overleg door middel van een begrotingswijziging hier in wel worden voorzien en de gemeenten worden gevraagd bij te dragen op basis van inwoneraantal.

Echter, daar waar gepast, zal per afzonderlijk project, waar sprake is van regionale geldstromen, er afspraken gemaakt worden over middelen, verantwoording en sturing en vanuit waar de regio wordt gevoerd.

Verplichtingen

Op de balans worden alleen de volgende verplichtingen opgenomen die voldoen aan de volgende 2 voorwaarden:

1. de prestatie is geleverd en
2. de factuur is nog niet ontvangen.

Inkoop

Er is meer aandacht gekomen voor inkoopprocedures en bijbehorende wetgeving. De regio maakt voor inkoop gebruik van de kennis bij de regiogemeenten. In de praktijk komt het erop neer dat de regio gemeente Apeldoorn volgt. De gemeenten in de (regio) Stedendriehoek werken samen in het Inkoopplatform Stedendriehoek. Vanwege de toenemende behoefte van ondernemers aan uniformering van (zowel beleids- als inhoudelijke) documenten van overheidsopdrachtgevers heeft het inkoopplatform het initiatief genomen om een inkoop- en aanbestedingsbeleid op te stellen met generieke bepalingen welke voor alle deelnemende gemeenten gelden (voorjaar 2018). De regio conformeert zich aan deze regels.

Bij een opdracht waar een vervolgoopdracht uit voort kan komen, kan het DB via een apart voorstel met degelijke onderbouwing beslissen om af te wijken van de geldende aanbestedingsregels.

BTW

De regio maakt gebruik van de z.g. "doorschuifvariant". Dat houdt in dat betaalde/ontvangen BTW wordt "doorgeschoven" naar de deelnemende gemeenten. De BTW vormt voor de regio zelf een kostenpost. Door middel van periodiek te verstrekken overzichten (momenteel 2x per jaar, verschijningsdata overzichten: zo rond 15 juli en 15 januari) wordt de gemeente op de hoogte gehouden van hun aandeel in deze "doorschuif-BTW". Ingeval de regio een subsidie ontvangt waarbij BTW niet compensabel is, dan zal een DB-voorstel volgen om tot een voor de regio werkbare oplossing te komen.

Uitvoeringsovereenkomsten

De regio gaat steeds vaker op een andere manier samenwerken met provincie en gemeenten. Dat vraagt ook een andere manier van bijdrage leveren aan de uitvoeringsovereenkomsten. En ook voor de BTW zijn specifieke afspraken op papier gezet. De regio verwijst naar de hiervoor speciaal opgestelde memo welke in het DB van 13 april 2017 is vastgesteld.

Subsidies

De regio kan ontvanger zijn van subsidies waarvoor gemeenten als alleenstaande partij niet in aanmerking kan komen. De uitvoering van de projecten (waarvoor het subsidie ontvangen wordt) kan bij de regio liggen of ligt bij een derde partij: dat kan een ingehuurd bureau zijn of één of meerdere van de regiogemeenten. In dat laatste geval fungeert de regio in feite als kassier en ligt de primaire verantwoordingsplicht bij de uitvoerder. Daar waar nodig, wordt een en ander met nadere afspraken vastgelegd. Ten aanzien van de accountantscontrole is dan een controleprotocol opgesteld. Het kan ook zijn dat via SiSa wordt gerapporteerd, daarvoor liggen de regels in de beschikking vast.

In de jaarrekening van de regio Stedendriehoek wordt uiteraard gerapporteerd over de feitelijke geldstromen.

Ten aanzien van de subsidiestromen bekijkt de regio per project hoe een en ander wordt vorm gegeven in de administratie en wordt al dan niet een maatwerkvoorstel inzake de BTW voorgelegd aan het DB.

Wijziging samenstelling regionale samenwerking

Incidenteel kan de regio krijgen met een wijziging in de samenstelling van het samenwerkingsverband. Aangezien dit per situatie verschilt, zal er op dat moment uitgebreid bij alle aspecten worden stil gestaan.

Proces/procedure van aanbidding begroting en rekening/advies

Vanuit het bureau Stedendriehoek wordt bij het opstellen van het jaarlijkse vergaderschema van het Dagelijks Bestuur en de regionaal en strategisch team gelijk aangegeven in welke vergaderingen de begroting c.q. de jaarrekening zullen worden behandeld. Op basis daarvan zal eveneens vanuit de Stedendriehoek tijdig initiatief worden ondernomen om vooraf ambtelijk en bestuurlijk advies in te winnen over de te behandelen stukken bij de financiële deskundigen/portefeuillehouders van de deelnemende gemeenten. Daarbij worden de termijnen voor zienswijzen uiteraard meegenomen in de planning.

Conclusie

In deze notitie is een aantal afspraken opgenomen waaraan de begrotingen van de Stedendriehoek tot en met 2022 moeten voldoen. Hiermee wordt helder voor alle betrokken partijen welke financiële afspraken liggen onder de begroting van de Stedendriehoek. De inhoudelijke ontwikkelingen kunnen middels het jaarlijkse Werkprogramma worden gevolgd.